

Sobre el substantiu *informe*

LLUÍS MARQUET

Aquest mot figura en el diccionari Fabra, però hi ha força motius per a considerar-lo del tot anòmal en català. No és un mot genuí, sinó que es tracta d'un castellanisme clar sense tradició en la nostra llengua i és d'aquells mots que, en casos anàlegs, hem decidit de rebutjar categòricament. Parlem-ne tot seguit.

Cal evidentment distingir el mot esmentat, substantiu, de l'adjectiu homònim *informe*, que significa 'd'una forma mal determinada, imprecisa; que no té la forma que li correspon'. Com a adjectiu és recollit en tots els diccionaris catalans i figura també en els de llengües com cast., fr., it.: *informe*. No hi ha res a dir, per tant, sobre aquest adjectiu en català.

Però no és d'aquest adjectiu que volem parlar, sinó del substantiu *informe*, pretès derivat del verb *informar*. Fàcilment podem constatar que és un terme que coincideix amb el castellà però que és inexistent en altres llengües.

Analitzem ara què en diuen els diferents diccionaris catalans.

El *Diccionari general* de Fabra només el recull com a terme especialitzat de dret, però no com a terme d'ús general; també l'entra, amb un ús en plural, com a sinònim de *informacions*. El DCVB recull el mot però no n'aporta cap documentació antiga i afirma que és pres del castellà. El Coromines només el recull com a adjectiu; del substantiu ni en parla. La GEC i el DGEC el defineixen seguint el Fabra, però ampliant-ne el sentit; a més, aquest segon el qualifica clarament de castellanisme. El DIEC amplia també el Fabra, però no qualifica el mot de castellanisme, cosa ben normal en aquest diccionari, que prescindeix sempre de qualsevol indicació que podria resultar massa comprometedora.

Sembla, doncs, que es tracta d'un castellanisme evident i no pas d'un mot de formació pròpiament catalana. Aquesta consideració de 'mot impropri en la nostra llengua' ja va ser remarcada fa temps per Gabriel Biliboni, el

qual afirma que és un «hispanisme format de la mateixa manera que *desfile* o *embrague*»¹. Efectivament, com a derivat postverbal del verb *informar*, no és gens normal en català; contràriament, en castellà és un mot ben antic ja recollit en el *Diccionario de Autoridades* (1726-1739). Com és fàcilment comprovable, en aquesta llengua és molt corrent la formació de substantius derivats de verbs amb aquesta terminació *-e*, fet que no ocorre en català. Aquest punt, però, el deixem ara per a un article posterior en què en farem una exposició general i detallada.

Com a equivalent del castellà *informe*, les diferents llengües del nostre entorn usen termes més apropiats: fr. *rapport*, it. *rapporto*, ang. *report*. En català tenim el mot *report*, que el Fabra defineix com a 'nota que hom porta d'alguna cosa, comunicació', i que serveix perfectament en aquest cas, alhora que resulta concordant amb les solucions de les llengües esmentades. Aquest terme deriva del verb *reportar*, que és, segons el Fabra, 'portar (una nova), donar compte (d'alguna cosa), referir, contar'. Les altres llengües fan servir: fr. *rapporter*, it. *rapportare*, lleugerament diferents, tot i que –diguem-ho de passada– aquestes dues llengües tenen també els verbs *reporter* (fr.) i *riportare* (it.), que tenen un significat diferent, als quals corresponen els substantius *report* i *riporto*, respectivament. En català no hi ha el verb *raportar* (ni, per tant, el substantiu *raport*, si no és per gallicisme).

Parlem ara del substantiu *report*. Algú podria creure que aquest mot és un gallicisme, cosa ben falsa, perquè es tracta d'un mot ben antic i genuí. Figura, com hem dit, en el Fabra i també en tots els diccionaris catalans. El DCVB el defineix com a 'informació, notícia que es dóna d'alguna cosa', en recull prou documentació antiga i

indica que és ben viu a Menorca; com a equivalent en castellà dóna *informe*. La GEC i el DGEC encara precisen més en la següent accepció: 'informe, relació escrita'. El DIEC segueix el Fabra. També figura en el *Diccionari etimològic i complementari* de Coromines, en el qual podem llegir: «*Report* no és un gallicisme, per més que vagi provocar les ires d'A.M. Alcover [...] el seu ús per part de la S.F. de l'IEC, puix que no és més que l'abstracte corresponent naturalment al tan genuí i antic *reportar*; i fins des de Menorca han d'avisar-lo que allà és popularíssim amb el matís de 'avis, notícia, resposta'.» Cal tenir molt en compte aquestes paraules, que ens confirmen que, efectivament, es tracta d'un mot genuí.

Tornant, doncs, al substantiu *informe*, ja hem dit que el Fabra només l'accepta com a terme de dret (usat evidentment per influència del castellà), però no com a mot d'ús general. Per tant, les ampliacions semàntiques que en fan els diccionaris posteriors són completament arbitràries i no responen pas a la idea inicial de Fabra.

Farem bé, per tant, de rebutjar el substantiu *informe* i parlar sempre de *report*, si bé en alguns casos podem fer servir algun altre terme com *comunicació*, *informació*, *notícia*, *avis*, etc. ♦

1. «L'estandardització del català: un debat obert», *Revista de Catalunya*, 97, juny 1995, pp. 9-24; a la p. 22 en parla. Després hi torna en el llibre *Llengua estàndard i variació lingüística* (1997), p. 138.